

23. 7. 2004

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Novela otevírá dveře cizincům

Podle dosavadní právní úpravy platilo, že odpovědný zástupce musel splňovat všeobecné i zvláštní podmínky provozování živnosti. Ty zahrnovaly mimo jiné i předložení dokladu o tom, že nemá vůči státu daňové nedoplatky. Získání tohoto dokladu bylo díky nesjednocenému postupu finančních úřadů v řadě případů problematické a zdlouhavé. Zákon požadoval, aby odpovědný zástupce měl trvalé bydliště na území ČR, což spolu s podmínkou nezbytnosti prokázat pohovorem znalost českého nebo slovenského jazyka představovalo ve své podstatě určitý »monopol« na výkon této funkce pro české a slovenské občany.

Ševče, drž se svého kopyta, česky ani slovensky mluvit nemusíš. Tak by se dala parafrázovat jedna ze změn, kterou přináší novela živnostenského zákona.

Společně s dalšími změnami českého práva vstup České republiky do Evropské unie s sebou přinesl také změny živnostenského zákona. Poslední novela živnostenského zákona č. [167/2004](#) Sb. souvisí zejména s harmonizací českého právního řádu s právem EU, ale představuje celou řadu dalších více či méně významných úprav.

Nové podmínky pro výkon funkce odpovědného zástupce

Podle dosavadní právní úpravy platilo, že odpovědný zástupce musel splňovat všeobecné i zvláštní podmínky provozování živnosti. Ty zahrnovaly mimo jiné i předložení dokladu o tom, že nemá vůči státu daňové nedoplatky. Získání tohoto dokladu bylo díky nesjednocenému postupu finančních úřadů v řadě případů problematické a zdlouhavé. Zákon požadoval, aby odpovědný zástupce měl trvalé bydliště na území ČR, což spolu s podmínkou nezbytnosti prokázat pohovorem znalost českého nebo slovenského jazyka představovalo ve své podstatě určitý »monopol« na výkon této funkce pro české a slovenské občany.

S účinností od 1. května 2004 došlo k výraznému odstranění dosavadních omezení stanovených pro výkon funkce odpovědného zástupce tak, že:

- * již není nutné předkládat živnostenskému úřadu doklad o tom, že odpovědný zástupce nemá vůči státu daňové nedoplatky;
- * cizinci již nebudou povinni prokazovat před příslušnými živnostenskými úřady svou znalost českého či slovenského jazyka;
- * u odpovědného zástupce již není vyžadováno doložení výlučně jeho pracovněprávního vztahu k podnikateli, postačí, když doloží i jakýkoliv jiný smluvní vztah k tomuto podnikateli. Pro tyto účely je tak nyní možné použít jako smluvní typ například mandátní smlouvu nebo nepojmenovanou smlouvu;
- * občané států EU nebudou muset jako podmínku pro výkon funkce odpovědného zástupce získat dlouhodobé vízum ani povolení k pobytu, neboť tato povinnost byla pro občany států EU novelou zákona o pobytu cizinců zrušena. Přesto však lze z praktického hlediska těmto cizincům doporučit získání tzv. povolení k přechodnému pobytu, na které mají podle nového znění zákona o pobytu cizinců občané států EU právo.

Nové znění živnostenského zákona již výslovně nestanoví, že občané jiných než členských zemí EU (např. USA, Kanada, Japonsko), kteří chtějí vykonávat funkci odpovědného zástupce u fyzické nebo právnické osoby, budou muset mít dlouhodobé vízum k pobytu na území ČR. Na druhé straně současná praxe živnostenských úřadů je od znění živnostenského zákona rozdílná a dlouhodobá víza pro pobyt na území ČR od občanů těchto států jsou nadále živnostenskými úřady vyžadována.

Vytvoření popsané situace pravděpodobně nebylo úmyslem zákonodárce, neboť by jím došlo k naprosto rovnovážnému postavení občanů ze členských zemí EU a ostatních cizinců. Mohlo by pak rovněž docházet k absurdním situacím, kdy by se odpovědným zástupcem při splnění ostatních podmínek mohl stát cizinec, který Českou republiku ani nenavštívil, natož aby plnil funkci odpovědného zástupce. Tento nežádoucí stav je nutné zřejmě přičítat legislativní chybě, ke které došlo při přípravě novely živnostenského zákona. Požadavek na získání dlouhodobého víza pro občany těchto států se proto do živnostenského zákona velmi brzo vrátí některou jeho příští novelou. Z praktického hlediska lze za dané situace spíše doporučit, aby si občané států mimo EU obstarali dlouhodobá víza pro pobyt na území ČR v případě, že budou chtít pro podnikatele vykonávat funkci odpovědného zástupce.

Odstranění některých dosavadních omezení pro výkon funkce odpovědného zástupce tak uvítají nejen čeští občané, ale zejména cizinci a zahraniční společnosti, kteří tak nebudou nuceni využívat téměř výlučně českých a slovenských občanů jako doposud.

Doklady bez úředně ověřeného překladu

V rámci změn souvisejících se vstupem České republiky do EU novela přeřadila některé živnosti z režimu koncesovaných do režimu živností ohlašovacích a zavedla některá zjednodušení v prokazování splnění všeobecných podmínek pro provozování živnosti u občanů členských zemí EU.

Kromě zmíněné úpravy všeobecných podmínek provozování živnosti a požadavků pro výkon funkce odpovědného zástupce je mezi tato zjednodušení možné zahrnout i obstarávání dokladů ze členských zemí EU, jež jsou nezbytné pro řízení před živnostenskými úřady. U těchto dokladů již není vyžadováno provedení úředně ověřeného překladu do českého jazyka ani zde není vyžadováno ověření pravosti podpisu a otisku razítka za předpokladu, že zde nejsou pochybnosti o správnosti překladu nebo o pravosti podpisu či razítka. Je otázkou, jakým způsobem se k tomuto ustanovení postaví jednotlivé živnostenské úřady a zda se bude jednat o skutečné zjednodušení celého procesu nebo zda budou živnostenské úřady nadále trvat na úředně ověřených překladech a ověřeních podpisů a razítek.

Novinkou je rovněž institut oprávnění k dočasnému poskytování služeb podnikateli ze členských zemí EU, EHS a Švýcarska, na základě něž jsou v souladu s článkem 49 Smlouvy o založení Evropského společenství tyto podnikatelé oprávněni na území České republiky dočasně poskytovat služby. Na toto dočasné poskytování služeb se nevztahují ustanovení živnostenského zákona s výjimkou povinnosti prokázat oprávnění k tomuto poskytování služeb dle práva příslušného státu EU při kontrole prováděné živnostenským úřadem.

Novela dále zavádí povinnost odpovědného zástupce oznámit živnostenskému úřadu ukončení funkce odpovědného zástupce u podnikatele, jestliže zjistí, že tento podnikatel tuto povinnost nesplnil. Toto ustanovení nelze než přivítat, protože podle stávající právní úpravy byl výmaz odpovědného zástupce vázán výlučně na oznámení podnikatele, který nemusel mít vždy zájem na ohlášení takové změny.

Přestože novela provedla celou řadu dalších drobnějších úprav a změn včetně úprav názvů a podmínek vyžadovaných u některých živností, lze považovat změny, které jsem popsal, ve svých důsledcích pro praxi za nejvýznamnější.

Josef Hlavíčka

HAVEL HOLÁSEK v.o.s., advokátní kancelář

V advokátní kanceláři HAVEL & HOLÁSEK se Josef Hlavíčka zaměřuje na právo nemovitostí, právo obchodních společností, akvizice a veřejné zakázky. Je advokátem a členem České advokátní komory.

Kontakt

Tel.: +420 224 895 950

Fax: +420 224 895 980

e-mail: josef.hlavicka@havelholasek.cz

<<http://www.havelholasek.cz>>

Další články:

- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Silná koruna: jaké dopady má posilující koruna na české firmy](#)
- [Problematické aspekty změn v úpravě odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 29.: Jednání za s.r.o. - jednatelé](#)